Bestemmingsplan

Koepelweg 1 Berghem

Bijlage 4 Quickscan flora- en fauna

Gemeente Oss

Flora- en fauna onderzoek Koepelweg - Zevenbergseweg

Gemeente Oss

Rapportnummer:	211X04158.004.058590_1
Datum:	04 augustus 2010
Contactpersoon opdrachtgever:	Familie Jaspers
Projectteam BRO:	Rob van Dijk; Annemarie Schellekens
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, natuuronderzoek, effectbeschrijving
Bron foto kaft:	Abstract 1
Beknopte inhoud:	In voorliggende rapportage is de ontwikkeling van drie woningen op de hoek Koepelweg – Zevenbergseweg te Berghem getoetst aan natuurwetgeving en natuurbeleid. Mits enkele aanbevelingen in acht worden genomen is het plan in overeenstemming met natuurwetgeving en beleid..

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING **3**
1.1 Aanleiding van het onderzoek 3
1.2 Leeswijzer 3

2. SAMENVATTING EN ADVIES **5**

3. WERKWIJZE **7**

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN **9**
4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied 9
4.2 Beschrijving initiatief 11
4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling 12
4.3.1 Vaatplanten 12
4.3.2 Grondgebonden zoogdieren 12
4.3.3 Vleermuizen 12
4.3.4 Vogels 13
4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen 13
4.3.6 Overige diersoorten 13
4.4 Beschermde gebieden 14
4.4.1 Natuurbeschermingswet 14
4.4.2 Planologische gebiedsbescherming 14

BIJLAGEN
Bijlage 1: Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Op een perceel op de hoek van de Zevenbergseweg en de Koepelweg ten zuiden van de kern Berghem is de bouw van drie woningen voorzien. Momenteel is op het perceel een varkenshouderij gevestigd. De gewenste ontwikkeling is niet mogelijk op basis van het huidige bestemmingsplan. Om planologische medewerking van de gemeente te kunnen krijgen, is het onder andere noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden met betrekking tot natuurwetgeving en natuurbeleid.

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden en eventuele vervolgstappen vanuit natuurwetgeving en natuurbeleid om de geplande ontwikkeling te realiseren. Hiertoe is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste conclusies van het onderzoek vertaald in een advies. Hoofdstuk 3 geeft de gevolgde werkwijze weer, en in hoofdstuk 4 zijn de resultaten van het natuuronderzoek uitgewerkt en onderbouwd. Een samenvatting van het gebruikte wettelijke kader is gegeven in Bijlage 1.

2. SAMENVATTING EN ADVIES

De in het bestemmingsplan beschreven ontwikkeling is in overeenstemming met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologische regelingen ter bescherming van natuurwaarden. Algemene aanbevelingen voor de bevordering van natuurwaarden in het plangebied zijn opgenomen in de landschappelijke inpassing.

3. WERKWIJZE

In dit verkennend onderzoek (quickscan) wordt de waarde van de initiatieflocatie bepaald voor beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet. Er is een beoordeling gemaakt wat de effecten van de ingreep zijn op beschermde soorten, en er is aangegeven of vervolgonderzoek nodig is om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen. Bovendien is een algemene beoordeling gegeven van de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Hiertoe is een bronnenonderzoek en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd door een ecoloog van BRO. BRO is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus. BRO onderschrijft de ethische code van het netwerk en wil daartoe op een kwalitatief hoogstaande en integere wijze ecologisch leveren aan opdrachtgevers.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals landelijke en provinciale verspreidingsatlassen. Natuurloket geeft informatie over de verspreiding van soortgroepen per km^2 en of daarbij wettelijk beschermde soorten en / of soorten van de Rode lijst voorkomen. Het plangebied ligt in het kmhok 167-418. Er zijn geen gegevens aangekocht omdat voor alle soortgroepen, uitgezonderd vaatplanten, geen of 'slechte' gegevens beschikbaar zijn. Voor vaatplanten wordt vermeld dat in het km-hok uitsluitend beschermde soorten van beschermingsniveau 1 aanwezig zijn, waarvoor een algemene vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het verkennende veldbezoek is uitgevoerd op 17 maart 2010. Hierbij zijn ecotopen in beeld gebracht; bovendien is gelet op sporen en verblijfplaatsen van beschermde soorten in en rondom de initiatieflocatie. De aanwezige bebouwing is van buiten onderzocht op geschikte invliegopeningen of schuilplaatsen voor gebouwbewonende vogels en vleermuizen.

Op basis van de verzamelde kennis en de ingrepen die plaats zullen vinden, is een beoordeling gemaakt van de effecten die zullen plaatsvinden. Hierbij is advies uitgebracht met het oog op de genoemde wettelijke en beleidsmatige verplichtingen.

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied ten zuiden van de kern Berghem in de gemeente Oss. Het gebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Koepelweg en de westzijde door de Zevenbergseweg. De noordgrens wordt gevormd door een woonperceel aan de Heistraat en de oostgrens bestaat uit perceelafscheidingen van aangrenzende agrarische percelen. De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 167,5-418,5[1].

Het plangebied ligt in een strook agrarisch gebied die ingeklemd ligt tussen de grootschalige nieuwbouwwijk Piekenhoef en het bosgebied Voorste Heide. Dit bosgebied bestaat uit een gemengde aanplant van Grove den en Amerikaanse eik, met daartussen Ruwe berk.

Het plangebied zelf is voor een groot deel bebouwd of verhard. Op het onbebouwde deel van het plangebied loopt een houtsingel parallel aan de Zevenbergseweg. Deze bestaat voornamelijk uit zomereiken. Ook aan de zuid- en oostzijde van het plangebied staan enkele zomereiken. Verder bestaat de begroeiing uit een gras- en ruigtevegetatie.

[1] De getallen staan voor de x- respectievelijk y-coördinaat van de linker benedenhoek van het km-vak.

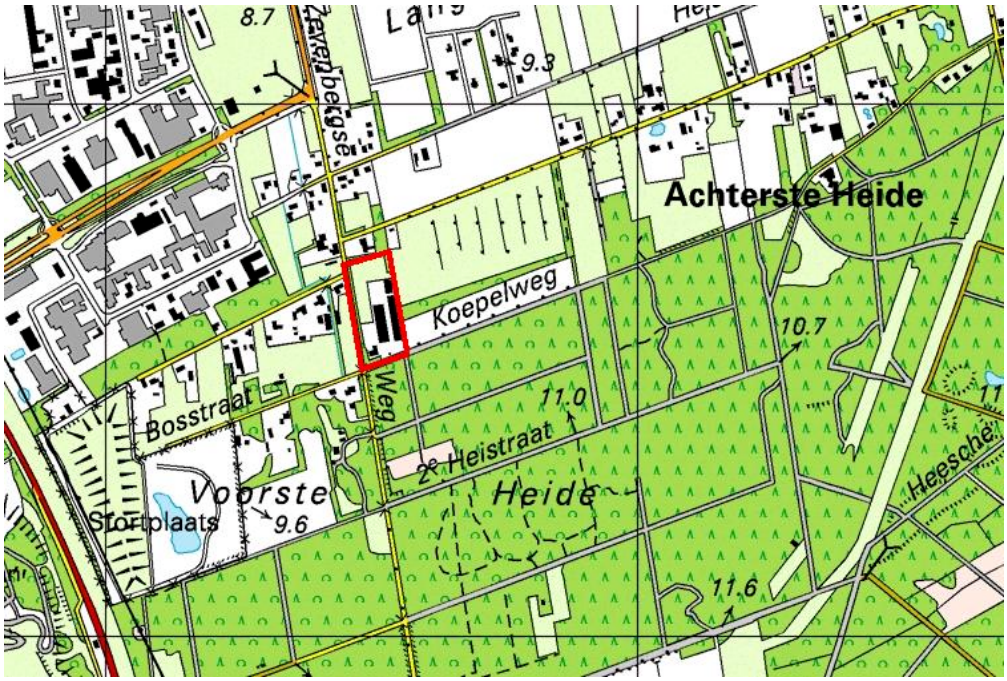

Figuur 1. Ligging van het plangebied (paars omlijnd)

Foto 1. Stallen vanaf de Koepelweg

Foto 2. Stal tegen de houtsingel

Foto 3. Bedrijfswoning en erf

Foto 4. Bos ten zuiden van het plangebied

4.2 Beschrijving initiatief

Het plan voorziet in de ontwikkeling van drie woningen op de plaats van een varkenshouderij. De bedrijfswoning zal worden behouden als burgerwoning. Rondom de woningen zijn tuinen voorzien. Tussen de kavels worden houtsingels aangeplant.

Figuur 2 (links). Inrichtingsschets (bron: gemeente Oss)

Figuur 3 (rechts): Verbeelding bestemmingsplan (bron: gemeente Oss).

Ten behoeve van de geplande ontwikkeling zullen de navolgende werkzaamheden moeten verricht:

- het verwijderen van verhardingen en het slopen van de varkensstallen;
- het bouwrijp maken van het nieuwe bouwvlak door vergraven en mogelijk verwijderen van de toplaag, aanbrengen van zand en egaliseren van de nieuwe bouwlaag;
- het aanleggen van funderingen en verhardingen;
- het graven van geulen voor de aanleg van leidingen;
- het bouwen van de woningen;
- het versterken en aanplanten van de houtsingels.

4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling

4.3.1 Vaatplanten

Het veldbezoek is uitgevoerd in een tijd van het jaar die niet geschikt is voor een inventarisatie van vaatplanten. Op basis van de in het plangebied aangetroffen biotopen zijn ter plaatse echter geen bijzondere plantensoorten te verwachten. Wel is er een redelijke kans op het voorkomen van de vrij algemene Brede wespenorchis in de houtsingel. Deze soort is wettelijk beschermd volgens het lichtste beschermingsniveau (beschermingsniveau 1). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien zal de houtsingel geheel behouden worden en als 'groen' bestemd worden. Het grasveld wordt intensief beheerd en is begroeid met slechts enkele zeer algemene kruidachtige soorten. In een dergelijke vegetatie is het voorkomen van beschermde plantensoorten is met zekerheid uit te sluiten.

Conclusie: Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde plantensoorten.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

De houtsingel in het plangebied zal gebruikt worden door enkele algemeen beschermde diersoorten van beschermingsniveau 1 voorkomen, zoals Haas, Konijn, Veldmuis, Bosmuis, Egel, Mol en Huisspitsmuis. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het bos ten zuiden van het plangebied komen ook de strenger beschermde grondgebonden zoogdieren Eekhoorn en Das voor. De ecologische betekenis van het plangebied voor deze soorten is in de huidige situatie marginaal. Negatieve effecten op deze soorten zijn uit te sluiten.

Conclusie: Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

4.3.3 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in de aanwezige bebouwing. Alle inheemse vleermuissoorten zijn streng beschermd. In de varkensstallen zijn ventilatiegaten aanwezig in het metselwerk waardoor in principe vleermuizen naar binnen kunnen vliegen. De stallen zijn echter nog volledig in gebruik. Hierdoor is de kans dat vleermuizen vaste rust- of verblijfplaatsen in de stal hebben, verwaarloosbaar klein. De stallen hebben geen andere van buiten toegankelijke nauwe ruimten die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen, zoals spouwen of gevelbetimmeringen.

De beplantingsstructuur in het plangebied is erg geschikt als foerageergebied of vaste vliegroute voor vleermuizen. In de landschappelijke inpassing blijven de bestaande beplantingsstructuren behouden en worden nieuwe structuren bijgeplant. Hierdoor zal de waarde van het gebied voor vleermuizen behouden blijven of vergroot worden.

Conclusie: Negatieve effecten op vleermuizen zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten.

4.3.4 Vogels

In de randbeplanting zullen diverse vogelsoorten tot broeden kunnen komen. Doordat deze gehandhaafd blijven is verstoring van vogels uit te sluiten. De te slopen varkensstallen zijn is niet geschikt voor gebouwbewonende vogels zoals uilen, zwaluwen of mussen.

Conclusie: Negatieve effecten op vogels zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten.

4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

De onverharde delen van het plangebied kunnen deel uitmaken van het landbiotoop van algemene amfibiesoorten zoals Bruine kikker en Gewone pad. Voor dergelijke soorten geldt een vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Volgens inventarisatiegegevens van Ravon (Hunink, 2006) komen verderop in het natuurgebied Herperduin de soorten Rugstreeppad en Poelkikker voor. In de directe omgeving van het plangebied komen echter geen strenger beschermde amfibiesoorten voor. Wel komt in het hele bosgebied Levendbarende hagedis voor. Deze zal mogelijk ook in de houtwal in het plangebied kunnen voorkomen. Doordat deze behouden blijft, zal schade aan de soort uit te sluiten zijn. In het plangebied en de omgeving zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig, zodat het voorkomen van vissen uitgesloten is.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde amfibieën, reptielen of vissen.

4.3.6 Overige diersoorten

Ook het voorkomen van ongewervelde soorten, is tenslotte met voldoende zekerheid uit te sluiten. Dergelijke soorten stellen zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde ongewervelde diersoorten.

4.4 Beschermde gebieden

4.4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het plangebied liggen geen wettelijk beschermde natuurgebieden. Vanuit het plan hoeft geen rekening gehouden te worden met wettelijke gebiedsbescherming.

4.4.2 Planologische gebiedsbescherming

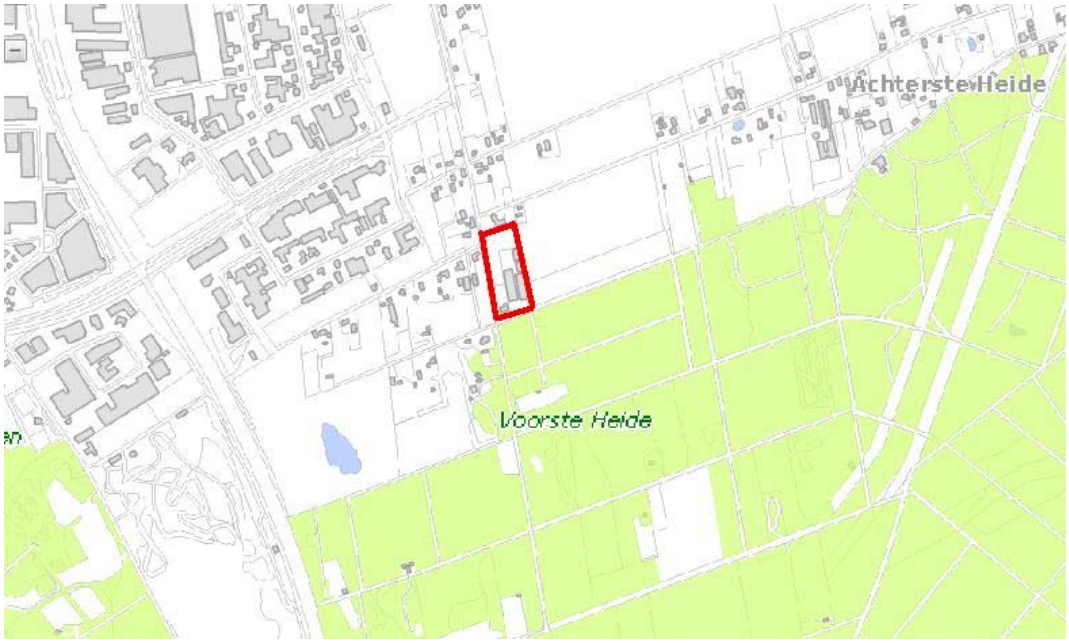

Figuur 4. Ligging van de Ecologische Hoofdstructuur, zoals vastgesteld in de Verordening Ruimte, ten opzichte van het plangebied. (Bron: Provincie Noord-Brabant).

In het onderzoeksgebied liggen geen provinciale planologisch beschermde natuurwaarden. Volgens de interimstructuurvisie van de Provincie Noord-Brabant ligt het gehele gebied buiten de Groene Hoofdstructuur (GHS). Het onderzoeksgebied ligt ook buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zoals de provincie heeft vastgelegd in de verordening ruimte en in het Natuurbeheerplan. Vanuit het provinciale beleid hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische gebiedsbescherming.

Het plangebied is in het vigerende bestemmingsplan bestemd als `agrarisch gebied met landschappelijke waarden`. In het gebied wordt onder andere gestreefd naar 'behoud, herstel en versterking van landschappelijke waarden'. Dit houdt in dat:

- kwetsbare landschapselementen dienen te worden gehandhaafd, voorzover aangegeven als `bos/struweel`, `houtwal/singel`, `poel/ruige oever`, `bijzonder waardevolle boom`, `bijzonder waardevolle boomgroep` en `steilkant`;
- de cultuurhistorische waarde van de als `cultuurhistorisch waardevol object' aangegeven gronden niet mag worden aangetast;
- de in het gebied aanwezige onverharde wegen en paden worden behouden.

Het behoud van de landschappelijke waarden wordt met name gewaarborgd door het aanlegvergunningenstelsel en de gebruiksbepaling.

In het plan worden de bestaande en nieuw te ontwikkelen natuurwaarden beschermd door deze als 'groen' te bestemmen (zie figuur 3).

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet van 1998 en 2005 en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt aanvullend gebiedsbescherming plaats door middel van de ecologische hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk.

Gebiedsbescherming
De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.
De Ecologische Hoofdstructuur voorziet in het behoud, het herstel en de ontwikkeling van nationaal en internationaal belangrijke ecosystemen. De EHS bevat alle gebieden waarop de inspanningen van het Rijk worden gericht om deze opgave te verwezenlijken. Dit gebeurt door ruimtelijke veiligstelling en door inzet van subsidieregelingen. Het EHS-beleid wordt op provinciaal niveau verder uitgewerkt. In Noord-Brabant vindt volgens de verordening ruimte bescherming plaats van de provinciaal uitgewerkte Ecologische Hoofdstructuur. In deze zone dient beleid gericht te zijn op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. In de EHS wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen het 'nee, tenzij'- principe gehanteerd. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen getoetst te worden op effecten op de natuurwaarden. Schadelijke effecten zijn alleen toegestaan indien er zwaarwegende maatschappelijke belangen zijn en als alternatieven ontbreken.

Soortbescherming
De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek) vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.

Sinds 22 februari 2005 is een nieuwe AMvB in werking getreden die voorziet in een wijziging van het 'Besluit beschermde dier- en plantensoorten'. Door deze AMvB is sprake van vier categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** een algemene vrijstelling van in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten is geen ontheffing van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet meer nodig;
- **niveau 2:** een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten genoemd in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, zoals b.v. Eekhoorn en Steenmarter. In een op te stellen ge-

dragscode[2] moet worden aangegeven hoe bij nieuwe plannen en projecten omgegaan dient te worden met beschermde soorten. Onder deze voorwaarden, vooraf goedgekeurd door de minister van LNV, kan gebruik worden gemaakt van deze vrijstelling;
N.B.: op dit moment bestaat er nog geen algemeen toepasbare, goedgekeurde gedragscode voor een werkwijze bij 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Hierdoor kan nog geen gebruikt gemaakt worden van de mogelijke vrijstelling voor dier- en plantensoorten welke vallen onder beschermingsniveau 2. Op dit moment moet daardoor voor deze soorten nog altijd ontheffing worden aangevraagd, waarbij de zogenaamde 'lichte toets' wordt gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

- **niveau 3:** streng beschermde soorten. Dit zijn de soorten genoemd in bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten kan geen algemene vrijstelling worden gegeven en is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang, 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle drie de criteria worden voldaan.
- **vogels:** alle inheemse vogelsoorten zijn vermeld in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gebruik gemaakt wordt van een goedgekeurde gedragscode is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Deze wordt getoetst volgens de 'uitgebreide toets' zoals genoemd bij niveau 3.

Zorgplicht

Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.

---

[2] De gedragscode moet door de sector of ondernemer zelf opgesteld worden.

Rode lijsten

In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvissen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:

1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Genk
www.BRO.nl